

Sošku Oskar bez bariér za rok 2012 získal nováčik súťaže: mesto Brezno

(02.07.2013; Obecné noviny; č. 27-28, s. 10-11; tl)

Už tradičnou súčasťou snemov **Združenia miest a obcí** Slovenska je slávnostný galaprogram, spojený s vyhlásením výsledkov súťaže Oskar bez bariér. Tentoraz sa tak stalo na záver prvého dňa 24. snemu **ZMOS** v Divadle Andreja Bagara v Nitre. A netreba iste osobitne rozvádzať, že záujem **primátorov** a starostov -delegátov snemu o podujatie, bol ako vždy obrovský. Veď koho by nezaujímalo, s čím sa do záverečného finále prebojovali tri mestá, jedna mestská časť a dve obce, čím pred prísny pohľadom poroty tak zabodovali? Veď záujemcov o sošku Oskara bez bariér bolo tentoraz až 130.

Pripomeňme, že Oskar bez bariér je projekt, ktorého cieľom je už deväť rokov motivovať samosprávy miest a obcí angažovať sa v oblasti starostlivosti o zdravotne postihnutých a sociálne slabších občanov. To znamená odstraňovať bariéry v živote miest a obcí, a to vonkoncom nie iba budovaním bezbariérových trás pre vozičkárov a nevidiacich, ale aj starších ľudí, či zabezpečením bezbariérového prístupu do úradov, škôl, zdravotníckych zariadení a kultúrnych inštitúcií. Ale nemenej dôležité, aj keď možno oveľa náročnejšie, je búranie bariér vo vzťahu k fyzicky či mentálne postihnutým ľuďom, seniorom, no aj ďalším skupinám obyvateľstva. Aj preto sa vysoko cení snaha budovať domovy sociálnych služieb, útluky pre bezdomovcov, nízkoprahové komunitné centrá. No aj vzdelávacie centrá pre zdravotne postihnutých alebo sociálne slabších občanov. Ale budme konkrétnejší. Kto sa teda prebojoval do finále? Bratislavská mestská časť **Petržalka**, mesto Nitra, obec Teplička nad Váhom, mesto Dolný Kubín, obec Čičava a mesto Brezno. A hoci trochu predbiehame prezradíme, že posledne menované mesto si napokon aj odnieslo víťaznú sošku Oskara bez bariér.

Teplička nad Váhom ide za svojím cieľom

Zatiaľ ale moderátor podujatia, ktorým je herec a riaditeľ Divadla A. Bagara v Nitre Ján Greško ako prvého finalistu (mimočodom debutanta tejto súťaže) predstavuje obec Teplička nad Váhom, ktorej tútorom je - ako inak -zástupca spoločnosti Kia Motor Slovakia Miloš Ondruš. Prečo, iste netreba osobitne vysvetľovať, veď práve vďaka automobilke sa Teplička dost' výrazne zmenila. A vzájomnú spoluprácu si pochvaľujú obaja, aj zástupca automobilky, aj starosta obce Viliam Mrázik, ktorý osobitne oceňuje spolupodieľanie sa Kie na rozvoji obce, a konkrétne hovorí o rekonštrukcii miestnej základnej a materskej školy, vrátane vybudovania bezbariérových prístupov. Ale to už sa na maxiobrazovke odvíja príbeh tejto obce, ktorá na rozdiel od mnohých iných sa dnes musí usilovať o rozširovanie počtu tried v materskej škole. Obyvateľov totiž v posledných rokoch utešene pribúda a kým ešte nedávno stačili v materskej škole tri triedy, dnes ich treba šesť...

Svojou prezentáciou sa ale nováčik v súťaži nedal zahanbiť, veď odstraňovanie bariér v obci sa dotklo dvoch generácií - pre najmenších to bola už spomínaná rekonštrukcia materskej školy, prezývanej, mimočodom, "krívajúca škôlka" (to ale treba vidieť), kde sa kapacita z pôvodných 72 detí zvýšila na 124. Aj v Domove pokoja Žofie Bosniakovej pre seniorov sa urobili interiérové i exteriérové úpravy v snahe zabezpečiť pre jeho klientov bezbariérové a bezpečné prostredie. A prečo sa v Tepličke nad Váhom toto všetko darí? "Nuž, jednoducho tvrdohlavo ideme za svojím cieľom, " hovorí starosta Viliam Mrázik.

Dolný Kubín bol vo finále už šiesty raz

Ako ďalší finalista sa predstavilo mesto Dolný Kubín. To na rozdiel od predchodcu možno bez nadsadenie označiť za matadora súťaže. Veď na post finalistu sa prebojovalo už šiesty raz za sebou a hrdiť sa naozaj má čím.

"Tentoraz sme sa prihlásili s aktivitami v štyroch oblastiach. Vlni sme dobudovali bezbariérové toalety v centre pre občanov na mestskom úrade, zaviedli sme systém stravovania pre seniorov v blízkosti ich bydliska v šiestich zmluvných prevádzkach, pokračujeme v prevádzkovaní chráneného pracoviska pri monitoringu kamerového systému mestskej polície a trvalo podporujeme mimovládne organizácie a občianske aktivity cez grantový program Šanca pre všetkých. Hodnotiacu komisiu zaujal aj náš nový softvér na skvalitnenie a zefektívnenie sociálnych služieb, ktorý uľahčuje ich objednávanie klientom aj terénnym sociálnym pracovníkom, " vysvetľuje detaily projektu vedúci odboru sociálnych vecí a rodiny na mestskom úrade Jozef Gruchalák.

A **primátor** Dolného Kubína Roman Matejev sa chváli, že pri prezentácii projektov na slávnostnom večere odznel názov Dolný

Kubín sedemnásťkrát. "Moderátor nás aj na základe toho označil za mesto inšpiratívne pre iných, za inštruktora pri realizácii sociálnych služieb. Vnímam to ako dôkaz dlhodobej koncepcnej práce

našej samosprávy v tejto oblasti. Patrí za to poďakovanie všetkým pracovníkom zo sociálnej sféry," povedal.

Búrať bariéry sa snaží nováčik Brezno

Bariéry nielen fyzické, ale aj medzi ľuďmi sa usiluje búrať aj ďalší nováčik súťaže - mesto Brezno. Projekt, ktorý predstavitelia mesta predložili, je zameraný na aktivity takmer v celej škále súťažných oblastí. "V roku 2007 sa Brezno pustilo do rúcania bariér a začalo intenzívne spolupracovať a predovšetkým pomenúvať problémy komunit. Výsledkom bol komunitný plán rozvoja sociálnych služieb, ktorého ciele postupne napĺňame, " konštatuje **primátor** mesta Jaroslav Demian. Od roku 2012 má mesto bezbariérové námestie aj mestský úrad, predstavitelia mesta každoročne odovzdávajú na kultúrnom podujatí "Podajme si ruky" vlastné ocenenie nazvané "Subjekt ústretový k zdravotne postihnutým". Do projektu sa aktívne zapájajú aj zástupcovia združení a spolkov zdravotne postihnutých, no aj dobrovoľníci z iných organizácií pôsobiacich na území mesta. Cieľom projektu je nadviazať väzby a spoluprácu takýchto cieľových skupín. Na obohatenie komunitného života v Brezne slúži aj vydávanie periodík Seniorský prameň, Tereňáčik, Lúč nádeje, Rodina, či Bulletin pre ťažko zdravotne postihnutých. Dodajme ešte, že tútorkou Brezna bola Ivica Bachledová, riaditeľka odboru pre financovanie verejného sektora v Slovenskej sporiteľni.

V Čičave sú rozhodnutí vyhnať biedu z obce

A to už Ján Greššo pozýva na pódium tútorku obce Čičava, podpredsedníčku **ZMOS** a predsedníčku Komory obcí **ZMOS** Vieru Krakovskú a na obrazovke sa začína odvíjať príbeh obce, ktorá, ako sa ukáže, dokáže veľmi efektívne narábať s eurofondami, a s priam neuveriteľným entuziazmom a efektom vie búrať bariéry v medziľudských vzťahoch medzi Rómami a ostatnými obyvateľmi obce. A to Rómovia, ako uviedol starosta Ladislav Kalafa, majú v obci s 1200 obyvateľmi 63-percentný podiel. Ako to robia? Nuž, aktivitami v rámci podpory dobrovoľníctva, kultúrneho a spoločenského života. Funguje tu chránená dielňa, v ktorej spod rúk Rómov vychádzajú prekrásne rezbárske výrobky (mohli sme sa o tom presvedčiť, keď starosta daroval J. Dvončovi z dreva vyrezaného anjela) a vybudované majú aj internetové centrum. V roku 2012, môže sa navyše pochváliť starosta, ocenila Európska komisia Čičavu za prínos obce v oblasti využívania štrukturálnych fondov na inklúziu Rómov v kategórii bývanie a infraštruktúra. (A to veru, dodávame, nedostane len tak hocikto!) V reáli to znamená aj 62 bytov nižšieho štandardu, ktoré obce postavila za aktívneho príspevku Rómov. "Jednoducho, snažíme sa vyhnať biedu z obce, " stroho konštatuje starosta. A čo určite tiež nie je nezaujímavé: práve v Čičave sa každý rok koná gospelový rómsky festival Festrom, ktorý organizuje obec a navštevuje viac ako tisícka hostí.

V **Petržalke** sa snažia vytvárať mosty medzi generáciami

Bratislavská mestská časť **Petržalka** prihlásila do súťaže hneď viaceré aktivity: samospráva **Petržalky** debarierizovala priechody pre chodcov, prevádzkuje sociálnu výdajňu, podporuje mimovládne organizácie venujúce sa zdravotne postihnutým osobám, čo ocenila aj jej tútorka Daniela Michaličová, vedúca oddelenia marketingu a podpory predaja Komunálnej poisťovne.

Projekt "Reťaz skúseností -most generácií", ako sme sa dozvedeli, má za cieľ vytvárať neformálne vzťahy a priateľstvá medzi seniormi a juniormi, obohacovať sa navzájom svojimi skúsenosťami a zručnosťami vo výpočtovej technike, bezpečnosti na cestách, no aj čo sa týka kultúry, tradícií a zvyklostí. Ako sa uvádza v projekte: "Nech kráča ruka v ruke mladosť a skúsenosť, potom nebude treba robiť prednášky o úcte k starším. " Druhý projekt s názvom "Aj ľudia bez domova žijú medzi nami" je projektom pomoci a poradenstva pre bezdomovcov na území **Petržalky**, ktorý zahŕňa aj intenzívnu prácu s nimi a pravidelný monitoring. **Petržalská** samospráva zriadila tiež sociálnu výdajňu, ktorá má za úlohu zmierniť ťažkú sociálnu situáciu sociálne slabším obyvateľom **Petržalky** a pomôcť im tak zlepšiť si životnú situáciu. Keďže na území **Petržalky** žije viac ako 110-tisíc obyvateľov, z čoho približne 10 % sú seniory, zriaďuje samospráva šesť denných centier pre aktívnych dôchodcov, v ktorých už druhý rok prebieha postupná rekonštrukcia a modernizácia. Tri centrá sa už môžu pochváliť bezbariérovým prístupom - na Medvedovej, Osuského a Gercenovej ulici. Medzi každoročné priority mestskej časti patria aj úpravy chodníkov a priechodov pre chodcov na bezbariérové. Starosta MČ Bratislava-**Petržalka** **Vladimír Bajan** nešeril preto vďakou pracovníckam odboru sociálnych služieb, ktoré vedia nielen vymyslieť, ale aj do praxe premietnuť projekty, pomáhajúce ľuďom.

Mimoriadne ocenenie pre Nitru

Moderátor galavečera pozýva na pódium **primátora** Nitry a predsedu **Združenía miest a obcí Slovenska** Jozefa Dvonča, ktorého mesto síce na pozvánke figurovalo medzi finalistami, ale ako sa zdá, je to trochu inak Úlohu tútora prevzal bývalý predseda **ZMOS**, v súčasnosti jeho podpredseda a starosta Štrby Michal Sýkora. Ako sa však dozvedáme, Nitra tentoraz nezápolí o sošku Oskara bez bariér, ale získava mimoriadne ocenenie za pozoruhodný postoj samosprávy k debarierizácii, ktorá je dlhodobo jednou z priorít mesta. Vymenujme hoci len niektoré z aktivít: Akčný plán Nitra pre

všetkých - informácie (nielen) pre hendikepovaných turistov vychádza zo zmapovania budov a lokality, na ktorej participovali nielen osoby so skúsenosťami v prekonávaní bariér, ale aj bežní občania. Prvým výstupom bola mapa Nitra bez bariér, praktický sprievodca o dostupnosti rôznych objektov pre osoby so zdravotným postihnutím. V sociálnej oblasti však nejde len o investičné aktivity, hovorí **primátor**, ale najmä o zmenu prístupu k odstraňovaniu bariér vrátane administratívnych opatrení, koncepcií, dialógu s cieľovými skupinami a ich aktivizácie. Veľa sme pritom odkukali aj od iných, hovorí Jozef Dvonč a rovnako ako **petržalský** starosta upriamuje pozornosť na pracovníkov sociálneho odboru a viceprimátora Štefana Štefeka, ktorý, ako vraví, to má všetko "pod palcom".

U porotcov najviac zabodovalo Brezno!

Čas už ale dozrel na vyhlásenie víťaza. K J. Dvončovi sa na pódiu pripája minister práce, sociálnych vecí a rodiny Ján Richter, aby otvoril obálku s menom víťaza a súčasne odovzdal sošku Oskara bez bariér. Chvilka napätia a je to tu: víťazom súťaže Oskar bez bariér za rok 2012 sa stáva mesto Brezno, ktoré sa takto zaradilo do zoznamu ocenených samospráv miest Piešťany, Hlohovec, Dolný Kubín, Partizánske, Nitra, Poprad a obcí Pruské a Santovka, ktoré boli ocenené v predchádzajúcich ročníkoch.

Ocenenie z rúk ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Jána Richtera a predsedu **ZMOS** Jozefa Dvonča si na pódium prišiel prevziať brezniansky **primátor** Jaroslav Demian, podľa ktorého je soška Oskara bez bariér ocenením pre všetkých, ktorí sa na komunitnom projekte podieľali. Mnohí zdravotne postihnutí a sociálne znevýhodnení odmietajú svoje životy prežiť pasívne, chcú prispieť k obohateniu sveta, v ktorom spolu žijeme, uviedol **primátor** a zdôraznil, že snahou aj v Brezne je poskytovať pomoc práve týmto ľuďom. Jednoducho nedovoliť, aby boli vyčlenení na okraji spoločnosti, aby svoje životy len prežívali.

Na záver galavečera, počas ktorého sa o kultúrny program postarali speváci Zuzana Smatanová a Mário "Kuly" Kollár, vyhlásil predseda **Združenia miest a obcí** Slovenska a **primátor** Nitry Jozef Dvonč ďalší ročník súťaže Oskar bez bariér za rok 2013.

Texty k obr.:

Primátor Brezna Jaroslav Demian so soškou Oskara bez bariér. Odovzdali mu ju minister Ján Richter a predseda **ZMOS** Jozef Dvonč.

O kultúrny program postarali speváci Zuzana Smatanová a Mário "Kuly" Kollár.